

- ชื่อ นายเฉลิมศักดิ์ บุญนำ
หลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปีการศึกษา 2558
- ชื่อเรื่อง ปัจจัยเชิงเหตุและผลความร่วมมือกับภาครัฐขององค์กรชุมชนในการลด
ความรุนแรงสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้
(Causative and Rational Factors of Collaboration between the
Public Sectors and Community Organizations to Decrease the
Violence in the Unrest Southernmost Provinces in Thailand)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพความร่วมมือกับภาครัฐขององค์กรชุมชนในการลดความรุนแรงสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และ 2) ศึกษาปัจจัยเชิงเหตุและผลความร่วมมือกับภาครัฐขององค์กรชุมชนในการลดความรุนแรงสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีดำเนินการวิจัยแบบผสมผสานโดยเลือกใช้การออกแบบการวิจัยแบบ Exploratory Sequential Design โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย 1) การศึกษาสภาพความร่วมมือกับภาครัฐขององค์กรชุมชนในการลดความรุนแรงสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ องค์กรชุมชนในเขตเมืองและชนบท จำนวน 16 คน ด้วยเครื่องมือ คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง 2) การศึกษาปัจจัยเชิงเหตุและผลความร่วมมือกับภาครัฐขององค์กรชุมชนในการลดความรุนแรงสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยกลุ่มตัวอย่างคือ ผู้นำ กรรมการ หรือสมาชิกกลุ่มผู้ได้รับมอบหมายจากตัวแทนองค์กรชุมชน ได้กลุ่มตัวอย่างมาจากการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 200 คน ใช้เครื่องมือ คือ แบบสอบถาม และมีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป AMOS และ 3) ตรวจสอบยืนยันปัจจัยเชิงเหตุและผลความร่วมมือกับภาครัฐขององค์กรชุมชนในการลดความรุนแรงสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลัก รวม 10 คน โดยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus

Group) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แนวคำถามกึ่งโครงสร้าง และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการศึกษา พบว่า

1) สภาพความร่วมมือกับภาครัฐขององค์กรชุมชนในการลดความรุนแรงสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ความร่วมมือหรือความช่วยเหลือที่เกิดขึ้นระหว่างภาครัฐกับองค์กรชุมชนต้องอาศัยกระบวนการร่วมประชุม พูดคุย สร้างความเข้าใจให้เกิดขึ้นในการดำเนินกิจกรรมร่วมกันสามารถส่งผลให้เกิดความรู้สึกที่ดี สามารถสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่ครอบครัวได้เป็นอย่างดี โดยความร่วมมือกับภาครัฐขององค์กรชุมชนต้องอาศัยปัจจัยที่ส่งผลต่อความร่วมมือ ประกอบด้วย 8 ปัจจัย คือ ปัจจัยการลดความรุนแรง ปัจจัยความไว้วางใจขององค์กรชุมชนกับภาครัฐ ปัจจัยการสื่อสารขององค์กรชุมชนกับภาครัฐ ปัจจัยการมีส่วนร่วมกระบวนการสันติภาพ ปัจจัยการบริหารจัดการองค์กรชุมชน ปัจจัยการแสดงออกในเชิงอัตลักษณ์ ปัจจัยความเหมาะสมของนโยบาย และปัจจัยสภาพโครงสร้างสังคม

2) การศึกษาปัจจัยเหตุและผลความร่วมมือขององค์กรชุมชนในการลดความรุนแรงสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แบบจำลองสมการ โครงสร้างความร่วมมือกับภาครัฐขององค์กรชุมชนในการลดความรุนแรงสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2 = 583.73$, $df = 283$, $CFI = 0.91$, $RMR = 0.06$ และ $RMSEA = 0.07$) โดยปัจจัยความไว้วางใจขององค์กรชุมชนกับภาครัฐมีความสัมพันธ์ทางตรงกับปัจจัยลดความรุนแรง และปัจจัยการสื่อสารขององค์กรชุมชนกับภาครัฐมีความสัมพันธ์ทางตรงกับปัจจัยลดความรุนแรง

3) ปัจจัยเชิงเหตุและผลความร่วมมือกับภาครัฐขององค์กรชุมชนในการลดความรุนแรงสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เหมาะสมในการร่วมมือกับภาครัฐขององค์กรชุมชนมีปัจจัยที่สัมพันธ์กัน

ดังนั้น จากผลการวิจัยสามารถนำไปกำหนดปัจจัยเชิงเหตุและผลที่นำไปสู่ความร่วมมือกับภาครัฐขององค์กรชุมชนในสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีปัจจัยความไว้วางใจขององค์กรชุมชนกับภาครัฐและปัจจัยการสื่อสารขององค์กรชุมชนกับภาครัฐส่งผลต่อความร่วมมือเพื่อลดความรุนแรงในสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

Abstract

The present research purposes to study 1) the collaborative conditions between the public Sectors and community organizations to decrease the violence in the unrest southernmost provinces and 2) causative and rational factors in an attempt to decrease the violence in the unrest southernmost provinces. This is a mixed methods research: qualitative and quantitative research. First, exploratory sequential design was employed to study the conditions of collaboration between the public sectors and community organizations to decrease violence in the unrest southernmost provinces. It is considered as qualitative research. The 16 key informants were community organizations in both of rural and urban areas. Second, semi-structured interview was used to investigate the causative and rational factors of collaborative conditions between the public sectors and community to decrease the violence in the unrest southernmost provinces. As a quantitative research, the sampling groups were leaders, committees, official community representatives. 200 respondents were analyzed from simple random sampling. Questionnaires was a tool in this research. The data was statically analyzed by the software called “AMOS”. Lastly, the affirmation of qualitative research for causative and rational factors of collaborative conditions between the public sectors and community organizations to decrease the violence in the unrest southernmost provinces was taken by data collection through 10 key informants, focus group, research tool (semi-structured interview questions), and content analysis.

The results were found into three aspects. First, to decrease the violence in unrest southernmost provinces, meeting and talking between the public sectors and community organizations establish collaboration amongst them. Participation during activities even enhances understanding which leads to good feeling and qualitative life for families. There were eight factors effecting the collaboration between the public sectors and community organizations namely decreasing violence, trustworthiness between government and organizations in the communities, communication government and organizations in the communities, participation in peaceful process, administration of the organization in the communities, identity revelation, proper policy, and social structures. Second, the investigation of causative and rational factors of collaborative conditions between the public sectors and

community organizations to decrease the violence in the unrest southernmost provinces was modeled the collaboration structure between the public sectors and community organizations to reduce violence in unrest southernmost provinces. The result was correlated with the empirical data ($\chi^2 = 583.73$, $df = 283$, $CFI = 0.91$, $RMR = 0.06$ and $RMSEA = 0.07$). Factors of trustworthiness and communication between the public sectors and community organizations has a direct correlation with a decrease of violence. Third, causative and rational factors of collaborative conditions between the public sectors and community organizations to decrease the violence in unrest southernmost provinces are legitimate resulting in correlation of the collaboration between the public sectors and community organizations

Therefore, the consequence of Rational factors and collaboration between the public sectors and community organizations to decrease the violence in the unrest southernmost provinces including factors of trustworthiness and communication between the public sectors and community organizations results in the collaboration of a violence decrease in the unrest southernmost provinces.

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ชื่อเรื่อง : ปัจจัยเชิงเหตุและผลความร่วมมือกับภาครัฐขององค์กรชุมชนในการลดความรุนแรงสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

Topic : Causative and Rational Factors of Collaboration between the Public Sectors and Community Organizations to Decrease the Violence in the Unrest Southernmost Provinces in Thailand

คำสำคัญ : ปัจจัยเชิงเหตุและผล / การลดความรุนแรง / องค์กรชุมชน / ภาคใต้

Key Words : Causative and Rational Factors / Decrease the Violence / Community Organizations / Southern

บทสรุปผู้บริหาร

การวิจัยเรื่อง “ปัจจัยเชิงเหตุและผลความร่วมมือกับภาครัฐขององค์กรชุมชนในการลดความรุนแรงสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพความร่วมมือกับภาครัฐขององค์กรชุมชนและศึกษาปัจจัยเชิงเหตุและผลความร่วมมือกับภาครัฐขององค์กรชุมชนในการลดความรุนแรงสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มองค์กรชุมชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีการจำแนกออกเป็น 2 ประเภท คือ องค์กรชุมชนเขตเมือง และองค์กรชุมชนเขตชนบท มีพื้นที่ศึกษาจังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และอีก 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา คือ เทพา จะนะ สะบ้าย้อย และนาทวี โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพความร่วมมือกับภาครัฐขององค์กรชุมชนในการลดความรุนแรงสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อศึกษาสภาพและปัจจัยความร่วมมือกับภาครัฐขององค์กรชุมชนในการลดความรุนแรงสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีผู้ให้ข้อมูลหลัก

คือ องค์กรชุมชนในเขตเมืองและชนบท จำนวน 16 คน ผู้วิจัยใช้เทคนิควิธีการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ด้วยเครื่องมือ คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

ระยะที่ 2 ศึกษาปัจจัยเชิงเหตุและผลความร่วมมือกับภาครัฐขององค์กรชุมชนในการลดความรุนแรงสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้นำ กรรมการ หรือสมาชิกกลุ่ม ผู้ได้รับมอบหมายจากตัวแทนองค์กรชุมชน ได้กลุ่มตัวอย่างมาจากการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 200 คน ใช้เครื่องมือวิจัย คือ แบบสอบถาม และมีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป การวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model) และ

ระยะที่ 3 ตรวจสอบยืนยันปัจจัยเชิงเหตุและผลความร่วมมือกับภาครัฐขององค์กรชุมชนในการลดความรุนแรงสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลักรวม 10 คน โดยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แนวคำถามกึ่งโครงสร้าง และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการศึกษา พบว่า

1. ผลการศึกษาระยะที่ 1 การศึกษาสภาพความร่วมมือกับภาครัฐขององค์กรชุมชนในการลดความรุนแรงสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ความร่วมมือกับภาครัฐขององค์กรชุมชนในการลดความรุนแรงสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เกิดขึ้นเพื่อการแก้ปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในการลดความรุนแรงที่เกิดขึ้นในพื้นที่ด้วยวิธีการและกระบวนการสันติภาพด้วยการพูดคุยเจรจา โดยความร่วมมือกับภาครัฐขององค์กรชุมชนได้ดำเนินการในการปฏิบัติงานร่วมกัน จากความสัมพันธ์ในอดีตคนในพื้นที่ที่มีความสัมพันธ์แบบเครือญาติไปมาหาสู่ แต่ได้มีการเปลี่ยนแปลงความเชื่อ ศาสนา จากการแต่งงานโยกย้ายถิ่นฐานไปมีครอบครัวซึ่งมีการนับถือศาสนาพุทธ อิสลาม ประชาชนที่อาศัยในพื้นที่ชายแดนใต้ พิธีประเพณีวัฒนธรรม การประกอบอาชีพ การทำมาหากินในชนบท ในการประกอบอาชีพการเกษตร การทำสวนทำนา สวนยางพารา และมีการพัฒนาอาชีพตนเอง โดยการรวมกลุ่มรวมตัวเป็นองค์กรพัฒนาอาชีพของการให้คำแนะนำของพัฒนาชุมชน และการฝึกอบรมอาชีพให้กับกลุ่มแม่บ้าน กลุ่มเด็กทอศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐมาส่งเสริมอาชีพ การเลี้ยงไก่ เลี้ยงปลา และการรวมกลุ่มอาชีพในพื้นที่ที่มีสภาพล้มลุกคลุกคลานไปตามสภาพของ

กลุ่มองค์กรที่มีความเข้มแข็งอ่อนแอทางการบริหารองค์กรจึงมีการเรียนรู้ในการพัฒนาอาชีพ เพื่อสร้างรายได้และอาชีพเสริมจากการสนับสนุนช่วยเหลือของภาครัฐ คือ เกษตรอำเภอ พัฒนาชุมชน เช่น การพัฒนากลุ่มในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ความร่วมมือหรือความช่วยเหลือที่เกิดขึ้นระหว่างภาครัฐกับองค์กรชุมชนต้องอาศัยกระบวนการร่วมประชุม พูดคุย สร้างความเข้าใจ ให้เกิดขึ้นในการดำเนินกิจกรรมร่วมกันสามารถส่งผลให้เกิดความรู้สึกที่ดี สามารถสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่ครอบครัวได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ซึ่งเป็นพื้นที่ที่เกิดความรุนแรงอันเป็นพื้นที่พิเศษ ความร่วมมือที่เกิดขึ้นย่อมก่อให้เกิดผลที่ดี การพัฒนาร่วมกันเป็นความร่วมมือกับภาครัฐขององค์กรชุมชนในการลดความรุนแรงสถานการณ์ความไม่สงบ

ส่วนปัจจัยความร่วมมือกับภาครัฐขององค์กรชุมชนในการลดความรุนแรงสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ (หมายถึง พื้นที่จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสงขลา เฉพาะ 4 อำเภอ คือ อำเภอจะนะ นาทวี เทพา และสะบ้าย้อย) โดยการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยความร่วมมือเป็นไปตามสภาพเหตุการณ์ การแก้ไขปัญหาอันมาจากมุมมองจากทั้งภาครัฐและองค์กรชุมชน โดยการให้ความร่วมมืออย่างจริงจังและจริงใจ ปัจจัยที่มีผลดังกล่าวนี้มาจากการศึกษาที่ผ่านมา ผลการวิเคราะห์จากสถานการณ์จังหวัดชายแดนภาคใต้ และที่สำคัญการได้ข้อมูลมาจากการสัมภาษณ์บุคคลที่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยสามารถแบ่งปัจจัยความร่วมมือกับภาครัฐขององค์กรชุมชนในการลดความรุนแรงสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ออกเป็น 8 ปัจจัย ดังนี้

1.1 ปัจจัยการลดความรุนแรง การลดความรุนแรงจากความร่วมมือกับภาครัฐขององค์กรชุมชนเป็นความคาดหวังที่จะสามารถลดความรุนแรงในสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ อันเนื่องมาจากรัฐมีความพร้อมในการดำเนินการต่างๆ ที่สามารถดำเนินการเพื่อก่อให้เกิดผลตามที่ต้องการได้ และผู้ที่สามารถทำให้การดำเนินการดังกล่าวของภาครัฐไปถึงเป้าหมายหรือบรรลุเป้าหมาย คือ องค์กรชุมชน ผู้เป็นกลุ่มภาคประชาชนในการเข้าร่วมให้ความช่วยเหลือ ร่วมมือ จึงทำให้ประสบผลสำเร็จได้เป็นอย่างดี การลดความรุนแรงนี้ประกอบด้วยทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ

1.2 ปัจจัยความไว้วางใจขององค์กรชุมชนกับภาครัฐ พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นพื้นที่ที่มีความแตกต่างหลากหลาย ทั้งในการทำงานร่วมกันอย่างมีความสุขอันนำไปสู่การทำงานร่วมกันด้วยความไว้วางใจ (Trust) ที่มีต่อกันอย่างเข้าใจ มีความเชื่อมั่นต่อกันในการทำงาน

จากการศึกษาพบว่า ความไว้วางใจมีความสำคัญอย่างมากในการปฏิบัติงานร่วมกันเพื่อให้หน่วยงาน องค์กรสามารถดำรงและคงอยู่ได้และปฏิบัติงานได้บรรลุเป้าหมายและประสบความสำเร็จ เพราะการปฏิบัติงานร่วมกันต้องมีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ปัจจุบันในการทำงานพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มีการปฏิบัติงานร่วมกันหลากหลายองค์กร ดังนั้นความไว้วางใจเป็นการสร้างความรู้สึกไว้วางใจในการปฏิบัติงานร่วมกัน ความไว้วางใจในการสื่อสารข้อมูลถ่ายทอดข้อมูลด้วยความจริงที่ถูกต้องชัดเจน รวมถึงการสร้างความไว้วางใจที่มีต่อการให้ความยุติธรรมต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ด้วยเหตุและผลต่อทุกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

1.3 ปัจจัยการสื่อสารขององค์กรชุมชนกับภาครัฐ การสื่อสารขององค์กรชุมชนกับภาครัฐเพื่อการลดความรุนแรงในสถานการณ์ความไม่สงบ จากการศึกษพบว่า องค์กรชุมชนมีการใช้สื่อเพื่อการสื่อสารกับภาครัฐในทุกรูปแบบตลอดเวลา คือ สื่อกระแสหลักที่สามารถใช้เพื่อการสื่อสารที่ง่าย สะดวก รวดเร็ว รวมถึงสามารถใช้สื่อสารสร้างความเข้าใจในกระบวนการถ่ายทอดข้อมูลเพื่อการสร้างการเคลื่อนไหว การระดมพลังเพื่อทำความเข้าใจกับทุกภาคส่วน โดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างแท้จริง โดยรูปแบบการสื่อสารแบบการใช้วาจา สื่อสารโดยภาษา หรือที่เรียกอย่างเข้าใจว่า การพูด การสื่อประเภทตัวบุคคลหรือการสื่อสารของบุคคลในกลุ่ม องค์กรชุมชน ซึ่งสื่อบุคคลมีอยู่และเกิดขึ้นอยู่ในชีวิตประจำวันและเป็นไปตามธรรมชาติของการที่มนุษย์ต้องมีการพูดคุย แสดงข้อคิดเห็นเพื่อเป็นการสื่อสารแสดงความต้องการเพื่อการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้อย่างได้ผล สื่อตัวบุคคลสามารถส่งผลในการสร้างความเชื่อถือ ความเชื่อมั่นในข้อมูลข่าวสารได้อย่างมากมาย สามารถโน้มน้าวใจได้อย่างดีและเกิดสัมฤทธิ์ผลได้อย่างชัดเจน ลักษณะของการพูดในที่นี้มีหลากหลายลักษณะ ได้แก่ การพูดแบบสองคน โดยเรียกว่าเป็นสื่อบุคคล การประชุม อบรม สัมมนา การเสวนา การประชุมกลุ่มย่อย การอภิปราย กลุ่ม facebook Line การใช้โทรศัพท์ การสื่อสารด้วยการใช้เสียงวิทยุ และยังมีสื่อลายลักษณ์อักษรจดหมายข่าว แผ่นพับ หนังสือเวียน แผ่นปลิว หนังสือภายในหน่วยงาน หรือองค์กรชุมชน หน่วยงานภาครัฐที่จัดขึ้นตามรูปแบบที่กำหนดขึ้นมา อาจจะเป็นกึ่งราชการ สื่อสารเป็นเอกสารลายลักษณ์อักษร เมื่อมีการสื่อสารผ่านสื่อต่างๆ เหล่านี้แล้ว จำเป็นต้องมีการสรุปประเด็น สิ่งที่ได้เป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อการเผยแพร่ผลที่เกิดจากการดำเนินการต่างๆ เพื่อการแก้ไขปัญหาในการลดความรุนแรง

1.4 ปัจจัยการมีส่วนร่วมกระบวนการสันติภาพ จากการศึกษาพบว่า จากการศึกษาความรุนแรงในสถานการณ์ความไม่สงบรายวันที่เกิดขึ้น ทุกฝ่ายร่วมแก้ไขปัญหอย่างจริงจังและประสบความสำเร็จได้ด้วยวิธีการมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญเชื่อมโยงไปสู่ความสัมพันธ์ที่มีกับปัจจัยผู้นำ ความไว้วางใจในการให้ความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับองค์กรชุมชน โดยในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เห็นได้อย่างชัดเจนเป็นพื้นที่ของวัฒนธรรมอิสลาม ซึ่งต้องมีการศึกษากว่าอ้างอิงถึงและเน้นย้ำให้เห็นถึงความสำคัญอันนำไปสู่ความร่วมมือระหว่างกันโดยการให้ “กระบวนการอิสลาม” เป็นแนวทางการเดินเพื่อให้เกิดความเข้าใจในวิถีอิสลาม พร้อมสร้างความร่วมมือในการพัฒนาพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ร่วมกันอย่างยั่งยืน การขับเคลื่อนความร่วมมือบนฐานหลักปฏิบัติของมุสลิมอันเป็นวัฒนธรรมของท้องถิ่นผู้นับถือศาสนาอิสลาม ความร่วมมือที่เกิดขึ้นในวัฒนธรรมท้องถิ่นที่แตกต่างกันสามารถสร้างความร่วมมือได้ด้วยการสร้างการมีส่วนร่วมเพื่อให้เกิด “การมีส่วนร่วมกระบวนการสันติภาพ”

1.5 ปัจจัยการบริหารจัดการองค์กรชุมชน จากการศึกษาพบว่า ความร่วมมือที่เกิดขึ้นระหว่างหน่วยงาน องค์กรเป็นปัจจัยความสำคัญในการแก้ไขปัญหาลดความรุนแรงในสถานการณ์ความไม่สงบให้ประสบความสำเร็จให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการองค์กรชุมชนเพื่อการปฏิบัติงานด้วยทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อก่อให้เกิดการแก้ไขปัญหอันนำไปสู่ความสมานฉันท์ ซึ่งต้องเริ่มต้นในการบริหารจัดการองค์กรที่ชัดเจน ซึ่งประกอบด้วย คน เงิน วัสดุ อุปกรณ์ การจัดการ สิ่งเหล่านี้ประกอบกันเพื่อการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ แต่อย่างไรก็ตามทรัพยากรเหล่านี้ต้องมีการคัดเลือกอย่างเหมาะสมเพื่อให้สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างสูงสุด และที่สำคัญ คือ ความคุ้มค่า ตามที่มีการคาดหวังหรือประเมินความคุ้มค่าที่เกิดขึ้น จนกระทั่งต้องมีการติดตาม ประเมินผลความสำเร็จของทรัพยากรเหล่านี้ด้วย เนื่องจากที่ผ่านมา พบว่าทรัพยากรทั้ง 4 ตามนโยบายภาครัฐได้นำมาดำเนินการในการใช้เพื่อลดความรุนแรงจำนวนมาก แต่เนื่องจากไม่ได้มีการวางแผนที่ชัดเจนกับองค์กรชุมชน จึงยังขาดความชัดเจนในการนำทรัพยากรมาใช้ แต่ในปัจจุบันเป็นความร่วมมือที่เกิดจากภาครัฐและองค์กรชุมชนร่วมปรึกษาหารือทำให้การบริหารจัดการมีความชัดเจนพร้อมทั้งมีการปรับเปลี่ยนในการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

1.6 **ปัจจัยการแสดงออกในเชิงอัตลักษณ์** จากการศึกษาพบว่า ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มีลักษณะอัตลักษณ์ เป็นเรื่องที่ต้องให้ความสำคัญระมัดระวังอันอาจไปกระทบความรู้สึกของคนในพื้นที่ได้ ดังนั้นในการนำนโยบายใดๆ มาปฏิบัติในพื้นที่จึงต้องให้ความสำคัญในเรื่องของอัตลักษณ์ที่เป็นลักษณะการประพุดิปฏิบัติตนของผู้นับถือศาสนาอิสลาม จากที่ผ่านมา นโยบายต่างๆ ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อการดำเนินวิถีชีวิตแบบมุสลิม และให้ความสำคัญกับนโยบายที่ต้องสอดคล้องกับการดำเนินวิถีชีวิตประจำวัน แต่นโยบายต่างๆ อาจไม่สามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้อย่างสมบูรณ์ในทุกพื้นที่อาจติดขัดเรื่องของการสื่อสารด้วยภาษาเฉพาะพื้นที่ ซึ่งสามารถแก้ไขได้ด้วยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องภาษาร่วมกันแต่อาจต้องใช้ระยะเวลา โดยเฉพาะประชาชนผู้ใช้ภาษามลายูอาจมีปัญหาอุปสรรคเรื่องภาษาอยู่บ้าง วัฒนธรรม ประเพณี รวมถึงการปฏิบัติตามหลักศาสนา อัตลักษณ์เป็นลักษณะเฉพาะที่มีความโดดเด่นในพื้นที่จังหวัดชายแดน พื้นที่จังหวัดชายแดนใต้เป็นพื้นที่ที่มีศาสนา วัฒนธรรม วิถีชีวิตแบบมุสลิมเป็นส่วนใหญ่ซึ่งการถือปฏิบัติตามหลักศาสนาเป็นสิ่งสำคัญสำหรับเป็นหลักยึดเหนี่ยวนำชีวิตเกี่ยวข้องกับการดำรงชีพในสังคม

1.7 **ปัจจัยความเหมาะสมของนโยบาย** จากการศึกษาพบว่า ในอดีตนโยบายของภาครัฐส่วนใหญ่ถูกกำหนดมาจากข้างบน และประชาชนในพื้นที่ขาดการมีส่วนร่วม จึงยังมีเหตุการณ์ความรุนแรงอย่างต่อเนื่อง จึงได้เปลี่ยนแนวทางการกำหนดนโยบายใหม่เพื่อแก้ไขปัญหาหารือร่วมกันระหว่างภาครัฐและองค์กรชุมชน โดยต้องอาศัยแนวนโยบายจากภาครัฐที่มาจากภารกิจของชุมชน ประชาชนในพื้นที่ร่วมกำหนดนโยบายดังกล่าว จะเห็นได้ว่าที่ผ่านมาในอดีตนโยบายการแก้ไขปัญหาเป็นการใช้กำลังทหารนำการเมืองเข้าแก้ไขปัญหา ภาครัฐกำหนดยุทธวิธีการแก้ปัญหาต่างๆ ต่อมาเมื่อเกิดสถานการณ์ความรุนแรงจึงได้มีการปรับเปลี่ยนนโยบายในพื้นที่ต่อผู้คนเพื่อเกิดความร่วมมือในการร่วมแก้ไขปัญหาเพื่อลดความรุนแรงในสถานการณ์ความไม่สงบอย่างระมัดระวัง ใช้กระบวนการร่วมมือระหว่างผู้เกี่ยวข้องจึงสามารถส่งผลในการแก้ไขปัญหาให้ลดระดับความรุนแรงลงอย่างได้ผลและสร้างความพึงพอใจให้กับประชาชนในพื้นที่ ดังนั้น นโยบายที่กำหนดเพื่อการแก้หรือลดระดับความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้จึงควรมีการพิจารณาจากนโยบายที่สามารถปฏิบัติได้ และนโยบายนั้นต้องมีความร่วมมือกันระหว่างภาครัฐและองค์กรชุมชนร่วมวิเคราะห์นโยบายนั้นด้วยกันอย่างจริงจัง หลังจากนั้นจึงมีการนำนโยบายที่มาจากความร่วมมือกันไปปฏิบัติตามแนวทางที่ตกลงร่วมกัน พร้อมทั้งมีการประเมินผลสัมฤทธิ์การนำนโยบายไปปฏิบัติด้วยอย่างจริงจังและมีกระบวนการมีส่วนร่วมเข้ามาในระดับชุมชนการเมืองนำการทหาร

1.8 ปัจจัยสภาพโครงสร้างทางสังคม จากการศึกษาพบว่า พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มีความแตกต่างด้วยสภาพโครงสร้างทางสังคมในด้านต่างๆ ดังนั้น การเกิดความเข้าใจในพื้นที่จึงต้องศึกษาองค์ประกอบที่มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงประกอบเป็นฐานข้อมูลในการพัฒนาเพื่อการแก้ไขปัญหาให้เกิดการลดความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ ประกอบด้วย

1) **สภาพการเมือง** สภาพการเมืองในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งเป็นพื้นที่ความอ่อนไหวที่เกี่ยวกับบุคคล วัฒนธรรมประเพณีที่มีความแตกต่าง จึงส่งผลต่อการแก้ไขปัญหาพื้นที่อันมีผลมาจากการเมือง โดยการเมืองของประเทศต้องมีความเข้มแข็ง ที่ผ่านมาในการปกครองของพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้เป็นการปกครองโดยมีศูนย์อำนาจการปกครองอยู่ที่หน่วยงานภาครัฐในพื้นที่เป็นสำคัญ ซึ่งประกอบด้วย จังหวัด อำเภอ และตำบล ส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เทศบาล กองบัญชาการผสมพลเรือน ตำรวจ ทหารที่ 43 (พตท.43) ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า (กอ.รมน. ภาค 4 สน.) เป็นกลไกที่มีบทบาทด้านความมั่นคง และที่สำคัญอย่างมากที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ทางการเมืองอีกกลุ่ม คือ กลุ่มเครือข่ายทางการเมืองที่มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงผลประโยชน์ในพื้นที่ โดยเฉพาะจากการศึกษายังพบอีกว่า ผู้นำศาสนาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม ผู้นำศาสนาจึงเป็นผู้นำทางด้านความคิด การปฏิบัติตามหลักทางศาสนาจึงมีความโน้มเอียงถึงการให้ข้อมูลข่าวสารในเรื่องต่างๆ ทำให้เกิดความเชื่อถือ การเมืองจึงมีแนวทางเส้นทางการดำเนินไปตามที่ต้องการได้ไม่ยาก เรื่องทางการเมืองเป็นไปด้วยข้อมูลการถ่ายทอดและความสามารถสื่อสารสถานการณ์ความเป็นไปการช่วงชิงอำนาจในระดับชาติมีการใช้สถานการณ์ เหตุการณ์เป็นการโจมตีฝ่ายบริหารเป็นเงื่อนไขการอภิปรายไม่ไว้วางใจ และการเมืองอาศัยท้องถิ่นมีการแข่งขันแย่งชิงอำนาจ ผลประโยชน์และเป็นการปรับตัวสองด้านกับรัฐและกับฝ่ายค้าน กลไกข้าราชการที่ทำงานไม่มีประสิทธิภาพจากการฉ้อราษฎร์บังหลวง การคอร์รัปชัน และการเลือกปฏิบัติต่อประชาชนคนไทยมุสลิม จึงเป็นการตั้งข้อสังเกตบางครั้งมีการแทรกแซงกลไกการปกครองท้องถิ่นมีการจัดวางคนของผู้ก่อความไม่สงบ

2) **สภาพทางเศรษฐกิจ** เศรษฐกิจในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้พบว่า ธุรกิจการค้าและการบริการได้รับผลกระทบในการประกอบอาชีพ โรงแรมที่พัก ร้านอาหารขาดรายได้ อาชีพการเกษตรมีรายได้ตกต่ำ เพราะพืชผลทางการเกษตรไม่สามารถขายได้ ทำให้รายได้ต่อหัว

ของคนพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้โดยเฉลี่ยถือว่าอยู่ในระดับต่ำ เกิดความหวาดระแวงต่อการออกมาประกอบอาชีพของประชาชน จากการศึกษาทั้งนักวิชาการ ชุมชนมากมาย พบประเด็นที่น่าสนใจว่า พื้นที่ความไม่สงบจังหวัดชายแดนภาคใต้สามารถเกิดธุรกิจมีดผัดกฏหมายได้อย่างมากมาย สร้างรายได้ทางเศรษฐกิจที่ดีให้แก่กลุ่มคนบางกลุ่มที่ไม่เปิดเผย ได้แก่ ธุรกิจการค้าสิ่งผัดกฏหมาย สินค้าหนีภาษี น้ำมันเถื่อน ประชาชนคนรากหญ้าได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจและผู้ทำธุรกิจด้านมีดอาศัยช่องทางในการดำเนินธุรกิจ ขณะที่เจ้าหน้าที่รัฐ หน่วยความมั่นคงต้องระแวงระวังภัยความรุนแรงในการก่อเหตุความไม่สงบ และผลประโยชน์อันเป็นเงินตราจากต่างประเทศไหลเข้าประเทศเป็นจำนวนมาก โดยผ่านหน่วยงาน องค์กรต่างๆ เพื่อช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบในพื้นที่ เงินตราที่ใช้เพื่อการลงทุนในธุรกิจผัดกฏหมาย การที่เป็นเช่นนี้ที่ผ่านมาประชาชนอาจไม่เข้าใจ หรือขาดข้อมูลที่ถูกต้อง แต่ปัจจุบันการเคลื่อนไหวขององค์กรชุมชนสามารถส่งผลต่อการตรวจสอบ คุณเล ฐานเศรษฐกิจของพื้นที่เป็นไปอย่างถูกกฏหมาย มีความเป็นธรรมได้เข้ามาช่วยเหลือสมาชิกกลุ่มอาชีพรายได้

3) **คุณภาพทางสังคม** โดยการดำเนินการต่างๆ ทางสังคมเพื่อให้เกิดสภาพที่มีความเหมาะสมต่อการดำรงชีวิตที่เป็นสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ การดำเนินชีวิตในพื้นที่จากอดีตมีความหวาดกลัว ความหวาดระแวงมากมาย เนื่องจากเหตุการณ์มีความรุนแรงในสถานการณ์ความไม่สงบอย่างต่อเนื่อง นโยบายภาครัฐ และการเคลื่อนไหวในพื้นที่ด้วยไม่ต้องการความรุนแรง ต้องการความสงบสุข ให้ครอบครัวมีรายได้เพื่อการเลี้ยงครอบครัว จนถึงปัจจุบันเหตุการณ์ความรุนแรงได้ลดลงด้วยกระบวนการสันติภาพในรูปแบบต่าง ๆ เริ่มตั้งแต่กระบวนการสันติภาพจากครอบครัว ทุกครอบครัวต้องการความสงบสุข ไม่ต้องการความเสียดใจที่อาจเกิดขึ้นกับสมาชิกในครอบครัวมีการปลุกฝังให้ความรู้เกี่ยวกับความรุนแรงที่เกิดขึ้นในทุกระดับไม่ให้เกิดความรุนแรงไม่ว่าด้วยวิธีการใดๆ ที่สามารถกระทำได้ วิธีการที่ง่ายที่สุดคือ บุคคลใกล้ชิดที่สามารถสร้างความสุขให้เกิดขึ้นก่อน การสร้างสถาบันครอบครัวมีความรัก ความผูกพันกันตามวิถีชีวิตคนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

4) **คุณภาพของการจัดการศึกษา** ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของการจัดการศึกษา โดยประเด็นที่ไม่อาจลืมคือ ประชาชนคนส่วนใหญ่ในพื้นที่นับถือศาสนาอิสลาม การจัดการศึกษาต้องให้ความสำคัญสอดคล้องกับการแสดงถึงอัตลักษณ์ของตนเอง ที่ผ่านมจนถึงปัจจุบันเป็นการจัดการเรียนการ

สอนสอดคล้องกับวิถีชีวิตคนในพื้นที่ โดยมีสถานศึกษาในพื้นที่ที่มีศักยภาพในการจัดการศึกษาอย่างเท่าเทียมกันเป็นการจัดการศึกษาแบบบูรณาการ เป็นการจัดการศึกษาที่ต้องให้ความสำคัญตามหลักศาสนาอิสลาม โดยคุณภาพทางการศึกษาของสถาบันการศึกษาในพื้นที่ การศึกษาตาดีกา ปอเนาะ และโรงเรียนสอนศาสนาได้ดำเนินการสอนเพื่อเชื่อมโยงศาสนาและควบคู่สายสามัญ แต่เด็กจบแล้วไม่สามารถสมัครทำงานได้ และอ่อนวิชาการ วิชาชีพ จึงต้องเพิ่มคุณภาพการศึกษาในเรื่องวิชาการและวิชาชีพสามารถไปประกอบอาชีพได้ด้วยตนเอง ความสำคัญของการจัดการศึกษาเพื่อให้เด็กเยาวชนเป็นผู้มีโอกาสได้รับการศึกษาเท่าเทียม สร้างอาชีพหน้าที่การงานและความมั่นคงในการดำเนินชีวิต ไม่ตกเป็นเครื่องมือของกลุ่มแนวร่วมก่อความไม่สงบ เพราะการขาดอาชีพ รายได้ในการค้ารงชีวิต ภาครัฐจึงต้องร่วมมือกับองค์กรชุมชนในการจัดการศึกษาด้านอาชีพ เสริมรายได้ และการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อการพัฒนาคุณภาพเด็กเยาวชนจังหวัดชายแดนภาคใต้

5) **ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** ประชาชนคนพื้นที่ที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตแบบพึ่งพาทรัพยากรเหล่านี้จึงมีความสำคัญ ทำให้เกิดการเรียกร้องการใช้ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อการดำรงชีพด้วยความสุจริต แต่เมื่อเกิดความไม่ถูกต้อง เคลือบแคลงในความบริสุทธิ์ของการทำงาน จึงอาจส่งผลกระทบต่อความร่วมมือเพื่อการลดความรุนแรงในสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในอดีตทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมถูกละเลยในการดูแลให้ความสำคัญ อนุรักษ์ ฟื้นฟู เนื่องจากภาครัฐให้ความสำคัญต่อความรุนแรงที่เกิดกับการสูญเสียชีวิต ทั้งที่โดยความจริงแล้วถ้าประชาชนคนพื้นที่มีแหล่งทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมที่สมบูรณ์สามารถใช้เพื่อการประกอบอาชีพได้ จะส่งผลให้ประชาชนคนพื้นที่มีความสุขและอยากร่วมดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติจะทำให้ประชาชนตระหนักต่อการดำรงชีวิตจากฐานทรัพยากรในท้องถิ่นร่วมกับภาครัฐในการดูแลความสงบสุขของพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ การเข้าถึงการมีโอกาสใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประชาชนเป็นไปอย่างดีด้วยการเข้าใจ การมีส่วนร่วม จากข้อมูลที่เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงด้วยความร่วมมือขององค์กรชุมชนกับภาครัฐในการจัดกิจกรรมด้วยการเคลื่อนไหวต่อสู้เรียกร้องปกป้องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การร่วมเสนอและเข้าร่วมกิจกรรมด้วยตนเอง ทำให้สัมผัสถึงปัญหาการเข้าถึง การนำทรัพยากรไปใช้อย่างคุ้มค่า

2. ผลการศึกษาระยะที่ 2 การศึกษาปัจจัยเชิงเหตุและผลความร่วมมือขององค์กรชุมชนในการลดความรุนแรงสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน และการวิเคราะห์แบบจำลองสมการ โครงสร้าง ปรากฏผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของแบบจำลองการวัดที่ดีประกอบด้วย ตัวแปรแฝง 8 ตัว จากการศึกษาพบว่า แบบจำลองยังไม่มีสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ จึงได้ทำการปรับแบบจำลองการวัด โดยยอมให้ค่าความคลาดเคลื่อนของตัวแปรสังเกตบางตัวมีความสัมพันธ์กันได้ โดยการพิจารณาจากพื้นฐาน แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องร่วมกับการพิจารณาความสอดคล้องตามคำแนะนำของโปรแกรมทางสถิติ และเมื่อทำการปรับแบบจำลองการวัดดังกล่าวแล้ว พบว่า แบบจำลองการวัดปัจจัยความร่วมมือขององค์กรชุมชนในการลดความรุนแรงสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ หลังการปรับความสัมพันธ์ระหว่างค่าความคลาดเคลื่อนมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับดี และเมื่อนำไปพิจารณาประกอบกับการวิเคราะห์แบบจำลองสมการ โครงสร้าง ซึ่งได้มีการปรับเพิ่มเส้นอิทธิพล โดยพิจารณาความเป็นไปได้จากการเสนอแนะจากโปรแกรม ประกอบกับความเป็นไปได้ทางทฤษฎี เป็นการปรับโดยยอมให้ค่าความคลาดเคลื่อนของตัวแปรสังเกตได้สัมพันธ์กัน ผลจากการปรับแบบจำลองตามขั้นตอนดังกล่าว ผู้วิจัยได้แบบจำลองสมการ โครงสร้างความร่วมมือกับภาครัฐขององค์กรชุมชนในการลดความรุนแรงสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ ซึ่งมีค่าเท่ากับ 583.73 ที่องศาอิสระเท่ากับ 283 ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์เท่ากับ 2.06 ดัชนี CFI=0.91, RMR = 0.06 และ RMSEA = 0.07

3. ผลการศึกษาระยะที่ 3 ตรวจสอบยืนยันปัจจัยเชิงเหตุและผลความร่วมมือกับภาครัฐขององค์กรชุมชนในการลดความรุนแรงสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ แนวทางการสร้างความร่วมมือ ปัจจัยเหตุและผลความร่วมมือกับภาครัฐขององค์กรชุมชนในการลดความรุนแรงสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อสามารถยืนยันข้อมูลจากการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงคุณภาพ และปริมาณข้างต้นแล้ว ปรากฏผลการศึกษาดังต่อไปนี้

3.1 ปัจจัยที่ช่วยสนับสนุนความร่วมมือเพื่อการลดความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ จากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้จากอดีตที่สะสมมาถึงปัจจุบันด้วยสาเหตุต่างๆ มากมาย จากความขัดแย้งที่เกิดขึ้นจนกระทั่งแปรเปลี่ยนเป็นความรุนแรง

ที่เกิดขึ้นยาวนาน พิจารณาจากความรุนแรงที่เกิดขึ้นชัดเจน ปี 2547 เป็นต้นมาเป็นที่น่าสังเกตได้ว่า มีทั้งความรุนแรงที่ก่อให้เกิดความสูญเสียด้านจิตใจ ร่างกาย ชีวิต และทรัพย์สิน ซึ่งก่อให้เกิดความรุนแรงทางความรู้สึกก่อนข้างมากแล้ว ถ้าก่อให้เกิดการสูญเสียชีวิตจะยิ่งทำให้รู้สึกว่าการสูญเสียความรุนแรงที่เกิดขึ้นยังไม่ลดน้อยลงไปเลย ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการที่จะต้องอาศัยความร่วมมือจากทั้งองค์กรชุมชนและภาครัฐเพื่อร่วมกันหาแนวทางหรือวิธีการผ่อนหนักให้เป็นเบาลงได้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างจริงจัง ซึ่งทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็นองค์กรชุมชน ภาครัฐที่เกี่ยวข้องด้วยบทบาทหน้าที่โดยตรงเพื่อการดำรงอยู่และรักษาความสงบในพื้นที่จึงมีความคิดเห็นที่ตรงกันว่า ปัจจัยที่ช่วยสนับสนุนความร่วมมือเพื่อลดความรุนแรงในสถานการณ์ความไม่สงบพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

3.2 **เงื่อนไขที่เสริมสร้างความสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้** เงื่อนไขสำคัญที่เป็นประเด็นการพูดคุยมาจากเจ้าหน้าที่รัฐ โดยเฉพาะผู้ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้บริหารระดับสูงที่เกี่ยวข้องในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในห้องกรรมาชนและผู้นำที่เป็นตัวแทนเข้าร่วมพูดคุยเจรจา ได้แก่ ผู้นำศาสนา ผู้นำสตรี ผู้นำกลุ่มอาชีพ ที่ได้รับคัดเลือกเป็นตัวแทนของกลุ่มองค์กรชุมชน ให้กลุ่มองค์กรเป็นหุ้นส่วนในพื้นที่ปัญหาความรุนแรงร่วมหาทางออกของความรุนแรงในกระบวนการสันติภาพเป็นการใช้กลไกภายในที่เป็นผู้ได้รับผลกระทบจากความรุนแรงเข้าร่วมโต๊ะเจรจาร่วมพูดคุยสันติภาพ และนักวิชาการรุ่นใหม่ศึกษาเรียนรู้กระบวนการสร้างองค์ความรู้ในการคิดวิเคราะห์ร่วมค้นหาวิธีการสันติภาพอย่างมุ่งมั่นและต่อเนื่อง

3.3 **สาเหตุทำให้ประชาชนเกิดความหวาดระแวงต่อหน่วยงานภาครัฐ** สาเหตุสำคัญทำให้ประชาชนคนพื้นที่มองหน่วยงานภาครัฐด้วยความหวาดระแวงอันเนื่องมาจากการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้องตามวิถีวัฒนธรรมประชาชนคนมุสลิม และขาดการปฏิบัติที่เป็นมาตรฐานเดียวกันของเจ้าหน้าที่รัฐ โดยเฉพาะพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งมีความอ่อนไหวต่อการเกิดปัญหาความไม่สงบ มีการสร้างสถานการณ์ความไม่สงบก่อให้เกิดความหวาดระแวงต่อกัน ทำให้คิดว่าต่างฝ่ายสร้างสถานการณ์โดยไม่มีการตรวจสอบข้อมูลความเป็นจริงอย่างรอบด้าน

3.4 **องค์กรชุมชนมีส่วนร่วมในการลดความรุนแรงในสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ร่วมกับภาครัฐ** องค์กรชุมชนมีส่วนร่วมลดความรุนแรง เพราะกลุ่มองค์กรเป็นประชาชนคนพื้นที่ที่ความเข้าใจ ใส่ใจต่อประเด็นปัญหา การแก้ไขปัญหาพื้นที่จังหวัด

ชายแดนใต้ และที่สำคัญหน่วยงานภาครัฐต้องเข้าถึงองค์กรชุมชน จากการศึกษาทำให้พบความร่วมมือในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ขององค์กรชุมชนกับภาครัฐเพื่อการลดความรุนแรงในสถานการณ์ความไม่สงบนั้น มีกระบวนการมากมายที่เกิดขึ้นในพื้นที่ดังกล่าวนี้ โดยแต่ละพื้นที่มีการใช้กระบวนการ สอดแทรก เชื่อมโยงสร้างความสัมพันธ์ให้ก่อเกิดการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน เพื่อลดความรุนแรงในสถานการณ์ความไม่สงบ

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า การสร้างความร่วมมือมีสอดแทรกอยู่ในทุกกิจกรรมการดำเนินวิถีชีวิต รวมไปถึงเพื่อการร่วมแก้ปัญหาลดความรุนแรงในสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และจากการวิจัยการลดความรุนแรงในสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ทำให้เกิดแนวทาง มาตรการ วิธีการ บังคับเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ต้องการหาความร่วมมือของหลายฝ่าย และการจัดการทรัพยากรที่สอดคล้องกับความจำเป็นในพื้นที่ของผู้คนอย่างมีส่วนร่วมภายใต้บริบทของอัตลักษณ์ และวัฒนธรรมของวิถีชุมชนท้องถิ่นที่มีความยึดโยงต่อคุณค่าความสำนึกในอุดมคติ ความเชื่อทางศาสนา ภาษา เป็นจุดเหนี่ยวรั้งผู้คนให้เชื่อถือศรัทธาและก่อให้เกิดความไว้วางใจเปิดใจในการสื่อสารทางการปฏิสัมพันธ์การพูดปากต่อปาก และทางสังคมท้องถิ่นภายใต้ความมั่งคั่งเชื่อมั่นขององค์กรที่มีส่วนร่วมสร้างความร่วมมือ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ทำให้มองเห็นแง่มุมในข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

1) ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินแก้ปัญหาเพื่อการร่วมมือกับภาครัฐขององค์กรชุมชนในการลดความรุนแรงสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมถึงการนำไปสู่การกำหนดยุทธศาสตร์การแก้ปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

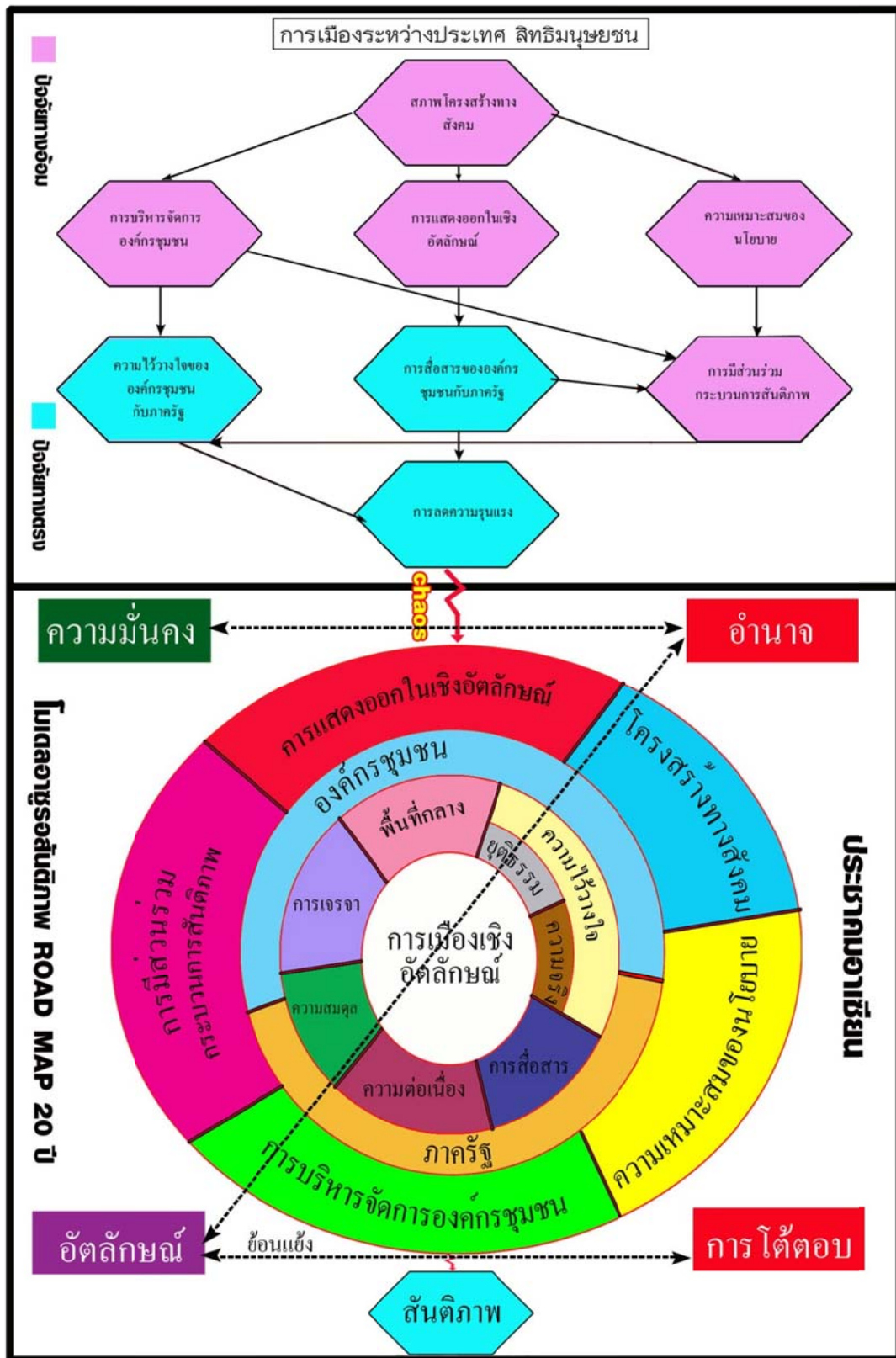
- จากผลการศึกษา พบว่า ความร่วมมือขององค์กรชุมชนกับภาครัฐมีการพัฒนาความร่วมมือมาเป็นเวลายาวนานเพื่อร่วมลดปัญหาความรุนแรง อันเนื่องมาจากการที่ยังเกิดเหตุการณ์ความรุนแรงในสถานการณ์ความไม่สงบอย่างต่อเนื่อง ทำให้มองว่าความรุนแรงในห้วงเวลา 10 ปีนี้ สามารถลดความรุนแรงในเชิงปริมาณลงได้ และถ้าพิจารณาในเชิงคุณภาพความรุนแรงลดลง ทำให้เห็นได้ว่า มีการใช้นโยบายที่เหมาะสมสอดคล้องกับพื้นที่ในการแก้ไขปัญหา เมื่อเป็นเช่นนี้จึงควรเน้นย้ำและใช้นโยบายเชิงลึกเพื่อนำไปใช้อย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยพลังของประชาชนคนพื้นที่ร่วมเดินหน้า จัดกระบวนการในการนำไปใช้กับสถานการณ์ที่แตกต่าง

กัน เพื่อการแก้ปัญหาและการลดความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่สำคัญเป็นประเด็นความต่อเนื่องที่ควรกระทำและรายงานความก้าวหน้าในการดำเนินการความร่วมมือขององค์กรชุมชนกับภาครัฐในกระบวนการการ “พูดคุยสันติภาพ” เพื่อสร้างความเข้าใจและมั่นใจในนโยบายที่มีการดำเนินการ ไม่หยุดการคิด วิเคราะห์ หายุทธวิธีการแก้ไขเริ่มจากการลดปัญหาจนกระทั่งปัญหาที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์ความไม่สงบให้หมดสิ้นไปจากพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

- จากผลการศึกษา พบว่า ความร่วมมือขององค์กรชุมชนกับภาครัฐนั้น ทำให้เกิดการแก้ไขปัญหาเป็นไปได้อย่างรวดเร็วและเท่าทันสถานการณ์ จึงควรมีการตั้งคณะทำงานจัดการปัญหาความรุนแรงความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในพื้นที่ชุมชนซึ่งสามารถส่งผลต่อความร่วมมือในการลดความรุนแรงในสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ได้ เพราะเมื่อเกิดความขัดแย้งอันส่งผลต่อการปฏิบัติงานร่วมกันขึ้นในชุมชน คณะทำงานจึงมีหน้าที่แก้ไขความขัดแย้งสร้างความเข้าใจให้เกิดขึ้นกับทั้งสองฝ่าย ซึ่งความขัดแย้งอาจส่งผลไปสู่ความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

- จากผลการศึกษา พบว่า ความร่วมมือขององค์กรชุมชนกับภาครัฐเพื่อการลดความรุนแรงในสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้นั้น ประเด็นที่น่าสนใจและเป็นที่ยอมรับและให้ความสำคัญนั้น คือ อัตลักษณ์เฉพาะของประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นผู้นับถือศาสนาอิสลาม โดยมีการแสดงออกซึ่งวิถีมุสลิมที่ให้ความเคารพ การใช้ภาษาซึ่งเป็นลักษณะที่โดดเด่นที่สัมผัสได้จากการใช้ภาษาในการสื่อสาร การใช้ภาษาในกลุ่มมุสลิมใช้เพื่อการสื่อสารที่สามารถสร้างความเข้าใจระหว่างบุคคลทั้งที่นับถือศาสนาอิสลาม และผู้นับถือศาสนาพุทธ และคริสต์ในพื้นที่ ทำให้เกิดการสื่อสารสองทางที่เข้าใจได้ด้วยตนเอง ไม่ต้องผ่านการแปลภาษาซึ่งอาจไม่เข้าใจได้อย่างแท้จริงด้วยความหมายที่ต้องการสื่อสาร

ดังนั้น ผู้วิจัยเสนอโมเดลความร่วมมือลดความรุนแรงในสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อประโยชน์ในการนำไปใช้ภาคปฏิบัติในการสร้างความร่วมมือการลดความรุนแรง ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 โมเดลอาชูรอสันติภาพ

2) ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป เพื่อศึกษาค้นหาวิธีการกระบวนการเพื่อร่วมมือการแก้ไขปัญหาได้อย่างยั่งยืนต่อไป จึงควรมีการวิจัยอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อได้วิธีการกระบวนการเพื่อการลดความรุนแรงจากสถานการณ์ที่เป็นพื้นฐานของข้อมูล รวมถึงการนำไปสู่การกำหนดยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ดังนี้

- สร้างความร่วมมือเพื่อการแก้ไขปัญหาความรุนแรง หรือการลดความรุนแรงในสถานการณ์ความไม่สงบพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ครอบคลุมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีการสร้างความร่วมมือขององค์กรชุมชนกับภาครัฐในพื้นที่ใดอีกบ้างซึ่งสร้างความเข้าใจก่อให้เกิดสันติสุขร่วมกันในการดำรงชีวิตและสามารถสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่ประชาชนในพื้นที่ได้ด้วยความสุข และในพื้นที่อื่นๆ ใช้วิธีการสร้างความร่วมมือขององค์กรชุมชนกับภาครัฐอย่างไรซึ่งเป็นความสำเร็จของพื้นที่ เพื่อการเผยแพร่ความร่วมมือซึ่งเป็นต้นแบบของการนำไปใช้และการศึกษาต่อไป

- ควรมีการศึกษาการจัดตั้งกลไกในการทำงานร่วมกันในลักษณะเชิงบูรณาการ การปรับใช้นโยบายงบประมาณที่รวดเร็วตอบสนองต่อสถานการณ์ความไม่สงบเพื่อการดำเนินการแก้ไขปัญหาที่รวดเร็วและทันเวลา

- ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับกลุ่มเด็ก และเยาวชนซึ่งเป็นกลุ่มที่อาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เนื่องจากเด็กและเยาวชนเป็นกลุ่มประชากรกลุ่มใหญ่ซึ่งเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต และสามารถมีส่วนร่วมในการส่งเสียงสะท้อนต่อการดำเนินการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพราะที่ผ่านมาเป็นการดำเนินการที่มาจากความร่วมมือขององค์กรต่างๆ ที่มาจากการคิด การแก้ไขปัญหาจากกลุ่มผู้ใหญ่ แต่โดยความเป็นจริงเด็กและเยาวชนอาจมีวิธีการคิดนอกกรอบ มุมมองที่แตกต่างเพื่อได้แนวทางการแก้ไขปัญหา ซึ่งเด็กและเยาวชนได้เก็บสะสมความรู้ความคิด เพื่อการวิเคราะห์หาวิธีการแก้ไขปัญหาความรุนแรงให้หมดไปจากพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

- ควรมีการศึกษากลไกทางสังคม เพื่อการแก้ไขปัญหาด้วยความยุติธรรมและความจริงของเหตุการณ์ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อเกิดความเชื่อมั่น เชื่อถือ และสร้างไว้วางใจรวมกันในการสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน ทั้งองค์กรชุมชนและหน่วยงานภาครัฐ

- เนื่องจากเหตุการณ์ความรุนแรงในสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ทำให้เกิดความสูญเสีย โดยเฉพาะกลุ่มสตรีเป็นอีกกลุ่มที่ได้รับผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตทั้งของตนเองและครอบครัว ซึ่งกลุ่มนี้ส่วนใหญ่ได้รับผลกระทบจากการสูญเสียหัวหน้าครอบครัว จึงอยากให้พื้นที่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้เกิดความสงบสุข ทำให้เกิดการรวมกลุ่มการดำเนินกิจกรรมเพื่อร่วมสร้างสันติสุขในพื้นที่ ดังนั้น จึงควรทำการศึกษากลุ่มสตรีกับสถานะของความเป็นพลเมืองต่อการมีส่วนร่วมเพื่อสังคมสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้

